

Leader gör det bättre på landsbygden, men behöver klara besked för att fortsätta.

Sedan 2007 har en stark leaderorganisation byggts upp i så gott som hela Sverige. 63 leadergrupper bidrar till utveckling av landsbygden genom ökad samverkan mellan olika aktörer. Men på grund av brist på besked om hur det blir i framtiden riskerar nu det framgångsrika leaderarbetet att tappa fart. Därför behövs snarast tydlighet om vad som gäller efter 2014.

För två veckor sedan lämnade EU-kommissionen in ett förslag på hur framtidens jordbruks- och landsbygds politik kan komma att se ut från och med 2014. Den sätter bland annat ramarna för vårt nationella landsbygdsprogram. I förslaget ser det visserligen ljus ut för våra svenska leaderområden, som tills nu visar på positiva resultat (se bifogad faktaruta). Kommissionen vill stärka leadergruppernas möjlighet att arbeta för en positiv landsbygdsutveckling även under nästa period. Men det kommer att ta tid innan ett nytt svenskt landsbygdsprogram tagits fram och beslutats om.

Riskerar förlora kompetens

I Sverige har de 63 leaderföreningarna sedan 2007 tillsatt styrelser, bemannat verksamhetskontor och byggt upp en acceptans och uppskattning hos befolkning och aktörer på landsbygden. Bland föreningarna, som också kallas "LAG-grupper", finns idag bred kunskap, engagemang och kompetens om landsbygdsutveckling, vilket måste värnas om och tas tillvara. Den bidrar till att hjälpa lokala aktörer att möta två stora utmaningar. Dels handlar om det om hur man hanterar komplicerade regler, dels om den komplexa uppgift det är att arbeta med landsbygdsutveckling. Det innefattar inslag av samhällsplanering, näringslivsutveckling och psykologi, m.m.

Landsbygdsutvecklingsinsatser måste få tid att verka över flera år för att uppnå en strukturell förändring.

Men eftersom de enskilda grupperna inte har några garantier om hur arbetet ska fortsätta efter 2013 riskerar man nu många avhopp både hos styrelse och personal. Det bidrar till merkostnader under nästa programperiod om kompetens då måste formas på nytt. Dessutom har våra fungerade LAG-grupper byggt upp ett förtroende hos lokala aktörer som riskerar raseras om

LAG visar sig vara en instabil partner mellan perioderna. Stödet från den offentliga sektorn är viktigt för det lokala engagemanget.

Viktigt med tydlighet inför framtiden

I skrivande stund antas att ett beslut om kommande programperiod fattas tidigast hösten 2013. Men redan nu måste engagemanget hos förtroendevalda och kompetent arbetskraft säkras! Riksdagen och Landsbyggsdepartementet borde snarast kunna visa sina intentioner med leader tydligare. En viktig roll spelar även SKL, (Sveriges kommuner och landsting), som kan uppmana sina medlemmar till att aktivt ta ställning på lokal nivå. Vad vill Sveriges kommuner, landsting och regioner i allmänhet med landsbygdsutveckling och i synnerhet under perioden 2014-2020? Eftersom nyttan med Leader ska tillfalla lokala aktörer borde det ligga i lokala kommuners, landstings och regioners intresse att bevara Leader och se till att vi får en smidig övergång in i nästa period. Den framgång Leader visar på borde vara skäl nog.

Samverkansgruppen för Leader i Sverige

Kontaktperson Christer Hederberg: 0705-364087, christer@arbetsmiljoakuten.se

Leader går ut på att få landsbygdsaktörer att samverka och arbeta för gemensamma mål för att utveckla landsbygden i samverkan. Detta görs genom att LAG, den grupp som beslutar om projektstöd, består av lika delar offentlig, ideell och privat sektor och detta samarbete ska även leaderprojekten visa upp. Leader utgår från att de människor som bor och verkar på landsbygden är kompetenta nog att se vilka behov som finns och i många fall även åtgärda dem, det s.k. underifrånperspektivet ska synas i alla projekt.

2007 fanns det tolv leaderområden i Sverige. Idag finns det 63 områden i Sverige och 98 % av Sveriges landsbygdsbefolkning bor i ett leaderområde. Alla leaderområden har sin egen strategi.

Resultat :

Varje leaderområde har individuella resultat, men liknande utveckling tendenser syns i hela Sverige. Leadermetoden väcker ett starkt engagemang. För varje krona en kommun satsar får den minst åtta tillbaks. En tredjedel av stöden kommer från privata sektorn. I leaderområdet ”Mare

Boreale” motsvarar den privata insatsen/engagemanget i deras 57 beviljade projekten ca 32 årsarbeten!

Leadermetoden innebär att det i mötet och samarbetet mellan ideell, privat och offentlig sektor uppstår sociala innovationer, d.v.s. nya sätt att tänka och angripa problem.

Leadermetoden står för samverkan. De två leaderområdena i Halland har minst två sektorer medverkande i alla projekt. I över 90 % medverkar den privata sektorn.

Nätverk uppstår genom leadermetoden . I Halland har hittills 19 projekt gett 73 bestående nätverk/samarbetsgrupper som arbetar för utveckling av sig själv och sin omgivning.

Leader skapar jobb. Genom projekten i Halland har för 3, 7 miljoner kronor 45 jobb bevarats och 18 nya skapats. 10 nya företag har bildats som en följd av projekten.

Leader är kompetenshöjande. I Mare Boreale har var 528:e person i området lämnat in en ansökan om leaderstöd. Genom leadermetoden har dessa personer fått möjlighet att ta del av landsbygdsprogrammet och själv utforma idéer om vad det ska användas till. 85% av ansökningarna hos Mare Boreale har bifallits.